

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (девети разширен състав)

12 февруари 2020 година *

„Обща външна политика и политика на сигурност — Ограничителни мерки, приети с оглед на положението в Демократична република Конго — Замразяване на средства — Удължаване на срока на действие на включването на името на жалбоподателя в списъка на визираните лица — Задължение за мотивиране — Право на защита — Задължение на Съвета да съобщи новите доказателства, обосноваващи подновяване на ограничителните мерки — Грешка при прилагане на правото — Явна грешка в преценката — Право на собственост — Пропорционалност — Презумпция за невиновност — Възражение за незаконосъобразност“

По дело T-163/18

Gabriel Amisi Kumba, с местожителство в Киншаса (Демократична република Конго), за когото се явяват T. Bontinck, P. De Wolf, M. Forgeois и A. Guillerme, avocats,

жалбоподател,

срещу

Съвет на Европейския съюз, за който се явяват J.-P. Nix, H. Marcos Fraile и S. Van Overmeire, в качеството на представители,

ответник,

с предмет искане на основание член 263 ДФЕС за отмяна на Решение (ОВППС) 2017/2282 на Съвета от 11 декември 2017 година за изменение на Решение 2010/788/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Демократична република Конго (ОВ L 328, 2017 г., стр. 19), доколкото този акт се отнася до жалбоподателя,

ОБЩИЯТ СЪД (девети разширен състав),

състоящ се от: S. Gervasoni, председател, L. Madise, R. da Silva Passos (докладчик), K. Kowalik-Bańczyk и C. Mac Eochaidh, съдии,

секретар: L. Ramette, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 4 юли 2019 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: френски.

Решение¹²

Обстоятелства, предхождащи спора

- 1 Жалбоподателят, г-н Gabriel Amisi Kumba, е гражданин на Демократична република Конго.
- 2 Настоящото дело е образувано във връзка с ограничителните мерки, наложени от Съвета на Европейския съюз с оглед на установяването на траен мир в Демократична република Конго и на оказването на натиск върху лицата и образуванията, нарушаващи оръжейното ембарго по отношение на тази държава.
- 3 На 18 юли 2005 г. на основание членове 60 ЕО, 301 ЕО и 308 ЕО Съветът приема Регламент (ЕО) № 1183/2005 за налагане на някои специфични ограничителни мерки, насочени срещу лица, нарушаващи оръжейното ембарго по отношение на Демократична република Конго (ОВ L 193, 2005 г., стр. 1).
- 4 На 20 декември 2010 г. на основание член 29 ДЕС Съветът приема Решение 2010/788/ОВППС относно ограничителни мерки по отношение на Демократична република Конго и за отмяна на Обща позиция 2008/369/ОВППС (ОВ L 336, 2010 г., стр. 30).
- 5 На 12 декември 2016 г. на основание член 215 ДФЕС Съветът приема Регламент (ЕС) 2016/2230 за изменение на Регламент (ЕО) № 1183/2005 (ОВ L 336 I, 2016 г., стр. 1).
- 6 На същата дата на основание член 29 ДЕС Съветът приема Решение (ОВППС) 2016/2231 за изменение на Решение 2010/788 (ОВ L 336 I, 2016 г., стр. 7).
- 7 Съображения 2—4 от Решение 2016/2231 гласят следното:
 - „2) На 17 октомври 2016 г. Съветът прие заключения, в които изрази дълбока загриженост за политическата ситуация в Демократична република Конго (ДРК). По-конкретно Съветът категорично осъди актовете на крайно насилие, извършени на 19 и 20 септември в Киншаса, като отбеляза, че те са довели до допълнително влошаване на положението на безизходица в страната, поради факта, че не е била обявена дата за провеждане на президентските избори в рамките на конституционния срок 20 декември 2016 г.
 - 3) Съветът изтъкна, че с цел да осигури благоприятна обстановка за провеждането на диалога и изборите, правителството на ДРК следва да поеме ясен ангажимент да следи за зачитането на правата на човека и принципите на правовата държава и да прекрати инструментализирането на правосъдието. Освен това Съветът призова всички участници да отхвърлят използването на насилие.
 - 4) Съветът отбеляза също, че е готов да използва всички средства, с които разполага, включително налагането на ограничителни мерки срещу лицата, които са отговорни за тежки нарушения на правата на човека, които подтикват към насилие или възпрепятстват намирането на консенсусен и мирен изход от кризата при зачитане на стремежа на народа на ДРК да избере своите представители“.

1 Възпроизвеждат се само точките от настоящото съдебно решение, които Общият съд счита за уместно да публикува.

2 Възпроизвеждат се само точките от настоящото съдебно решение, които Общият съд счита за уместно да публикува. Във връзка с пропуснатите точки вж. решение на Общия съд от.../... (Т-..., ЕУ...).

8 Член 3, параграф 2 от Решение 2010/788, изменен с Решение 2016/2231, предвижда следното:

„Ограничителните мерки, предвидени в член 4, параграф 1 и член 5, параграфи 1 и 2, се налагат на лица и образувания:

- а) които възпрепятстват намирането на консенсусно и мирно решение за провеждането на избори в ДРК, включително чрез актове на насилие, репресии или подбуждане към насилие, или чрез подкопаване на принципите на правовата държава;
- б) които участват в планирането, ръководенето или извършването на действия, които представляват сериозни нарушения или злоупотреби с правата на човека в [Демократична република Конго];
- в) които са свързани с посочените в букви а) и б);

и са изброени в приложение II“.

9 Съгласно член 4, параграф 1 от Решение 2010/788, изменено с Решение 2016/2231, „[Д]ържавите членки предприемат необходимите мерки за предотвратяване на влизането или транзитното преминаване през техните територии на лицата, посочени в член 3“.

10 Член 5, параграфи 1, 2 и 5 от Решение 2010/788, изменен с Решение 2016/2231, предвижда следното:

„1. Замразяват се всички финансови средства, други финансови активи и икономически ресурси, притежавани или контролирани пряко или непряко от лицата или образуванията, посочени в член 3, или държани от образувания, притежавани или контролирани пряко или непряко от такива лица или от всяко друго лице или образувание, действащо от тяхно име или ръководство, съгласно посоченото в приложения I и II.

2. Никакви финансови средства, други финансови активи или икономически ресурси не се предоставят пряко или непряко на лицата и образуванията, посочени в параграф 1, или в тяхна полза.

[...]

5. По отношение на лицата и образуванията, посочени в член 3, параграф 2, компетентният орган на дадена държава членка може да разреши освобождаването на определени замразени финансови средства или икономически ресурси или предоставянето на определени финансови средства или икономически ресурси при условия, които сметне за подходящи, след като установи, че съответните финансови средства или икономически ресурси са:

- а) необходими за задоволяване на основните нужди на лицата и образуванията и на членовете на семействата на такива физически лица, които са на тяхна издръжка, включително разходи за храна, наем или ипотечен заем, лекарства и медицинско обслужване, данъци, застрахователни премии и такси за комунални услуги;
- б) предназначени изключително за заплащане на разумни по размер хонорари и за възстановяване на извършени разходи, свързани с предоставянето на правни услуги;

[...]

г) необходими за извънредни разходи, при условие че най-малко две седмици преди даването на разрешение, компетентен орган е уведомил компетентните органи на останалите държави членки и Комисията за основанията, поради които смята, че следва да бъде дадено конкретно разрешение“.

11 Член 6, параграф 2 от Решение 2010/788, изменен с Решение 2016/2231, предвижда следното:

„2. Съветът, по предложение на държава членка или на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, съставя и изменя списъка в приложение II“.

12 Член 7, параграфи 2 и 3 от Решение 2010/788, изменен с Решение 2016/2231, предвижда следното:

„2. Съветът уведомява засегнатото лице или образувание за решението, посочено в член 6, параграф 2, включително за основанията за включването му в списъка, или пряко, ако адресът е известен, или чрез публикуване на известие, за да предостави възможност на това лице или образувание да представи възражения.

3. Когато има направени възражения или когато има представени нови съществени доказателства, Съветът преразглежда решението си и информира засегнатото лице или образувание за това“.

13 Съгласно член 9, параграф 2 от Решение 2010/788, изменен с Решение 2016/2231, „[м]ерките, посочени в член 3, параграф 2, се прилагат до 12 декември 2017 г.“ и „[д]ействието на тези мерки се удължава или изменя по целесъобразност, ако Съветът прецени, че целите им не са постигнати“.

14 Що се отнася до Регламент № 1183/2005, член 2б, параграф 1 от него, изменен с Регламент 2016/2230, предвижда следното:

„1. В приложение Ia се посочват физическите или юридическите лица, образуванията или органите, посочени от Съвета на което и да е от следните основания:

[...]

б) заради планиране, ръководене или извършване на действия, които съставляват тежки нарушения или злоупотреби с правата на човека в [Демократична република Конго];“.

15 С Решение 2016/2231 името на жалбоподателя е добавено в списъка на лицата и образуванията, съдържащ се в приложение II към Решение 2010/788 (наричан по-нататък „спорният списък“), а с Регламент 2016/2230 — в списъка на лицата и образуванията, съдържащ се в приложение Ia към Регламент № 1183/2005.

16 В приложение II към Решение 2010/788, изменено с Решение 2016/2231, и в приложение Ia към Регламент № 1183/2005, изменено с Регламент 2016/2230, Съветът обосновава приемането на ограничителните мерки срещу жалбоподателя със следните мотиви:

„Командващ на 1-ва отбранителна зона на конгоанската армия (FARDC), чиито сили са участвали в употребата на прекомерна сила и жестоки репресии през септември 2016 г. в Киншаса. В това си качество Gabriel Amisi Kumba е участвал в планирането, ръководенето или извършването на действия, които съставляват тежки нарушения на правата на човека в [Демократична република Конго]“.

- 17 На 13 декември 2016 г. Съветът публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* Известие на вниманието на лицата, спрямо които се прилагат ограничителните мерки, предвидени в Решение 2010/788, изменено с Решение 2016/2231, и Регламент № 1183/2005, изменен с Регламент 2016/2230 относно ограничителни мерки срещу Демократична република Конго (ОВ С 463, 2016 г., стр. 2). В това известие се уточнява по-специално, че преди 1 октомври 2017 г. засегнатите лица могат да отправят до Съвета искане, придружено от удостоверителни документи, за преразглеждане на решението за включване на имената им в спорния списък на лицата и образуванията, съдържащ се в приложение Ia към Регламент № 1183/2005. В известието се посочва също, че всички получени забележки ще бъдат взети предвид за целите на извършвания от Съвета следващ преглед съгласно член 9 от Решение 2010/788.
- 18 На 6 март 2017 г. жалбоподателят подава в секретариата на Общия съд жалба, с която по същество иска отмяна на Регламент 2016/2230 в частта, в която този акт се отнася до него. По жалбата е образувано дело под номер T-141/17.
- 19 На 29 май 2017 г. на основание член 31, параграф 2 ДЕС и член 6, параграф 2 от Решение 2010/788 Съветът приема Решение за изпълнение (ОВППС) 2017/905 за прилагане на Решение 2010/788 (ОВ L 138 I, 2017 г., стр. 6). На същата дата Съветът приема Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/904 за прилагане на член 9, параграф 2 от Регламент № 1183/2005 (ОВ L 138 I, 2017 г., стр. 1). С тези актове имената на други физически лица са добавени съответно в спорния списък и в списъка, съдържащ се в приложение Ia към Регламент № 1183/2005.
- 20 На 11 декември 2017 г., след процедурата по преразглеждане на спорните мерки на основание член 29 ДЕС, Съветът приема Решение (ОВППС) 2017/2282 за изменение на Решение 2010/788 (ОВ L 328, 2017 г., стр. 19, наричано по-нататък „обжалваното решение“). Така с член 1 от това решение текстът на член 9, параграф 2 от Решение 2010/788 се заменя със следния текст:
- „Мерките, посочени в член 3, параграф 2, се прилагат до 12 декември 2018 г. Действието на тези мерки се удължава или изменя по целесъобразност, ако Съветът прецени, че целите им не са постигнати“.
- 21 Поради оттеглянето на жалбата дело T-141/17, посочено в точка 18 по-горе, е заличено от регистъра на Общия съд с определение от 7 декември 2018 г.

Производство и искания на страните

- 22 На 8 март 2018 г. жалбоподателят подава жалбата по настоящото дело в секретариата на Общия съд.
- 23 С решение от 12 октомври 2018 г. председателят на девети състав на Общия съд решава да съедини настоящото дело с дела T-164/18, Kampete/Съвет, T-165/18, Kahimbi Kasagwe/Съвет, T-166/18, Luoyo/Съвет, T-167/18, Kanyama/Съвет, T-168/18, Numbi/Съвет и T-169/18, Kibelisa Ngambasai/Съвет за целите на писмената и евентуалната устна фаза на производството.
- 24 По предложение на съдията докладчик Общият съд решава да започне устната фаза на производството. На 15 май 2019 г. Общият съд препраща делото на девети разширен състав.
- 25 Устните състезания и отговорите на страните на въпросите, поставени устно от Общия съд, са изслушани в съдебното заседание от 4 юли 2019 г.
- 26 Жалбоподателят иска от Общия съд:
- да отмени обжалваното решение в частта, която се отнася до него,

– да осъди Съвета да заплати съдебните разноски.

27 Съветът иска от Общия съд:

- да отхвърли жалбата,
- при условията на евентуалност, в случай че отмени обжалваното решение, да запази последиците му по отношение на жалбоподателя до изтичането на срока за обжалване на решението на Общия съд или, ако в този срок бъде подадена жалба — до отхвърлянето ѝ,
- да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.

От правна страна

28 В подкрепа на исканията си за отмяна на обжалваното решение жалбоподателят изтъква четири основания: първото — нарушение на задължението за мотивиране и на правото на изслушване, второто — грешка при прилагане на правото и явна грешка в преценката, третото — нарушение на правото на зачитане на личния и семейния живот, на правото на собственост и на принципа на пропорционалност и четвъртото — незаконосъобразност на член 3, параграф 2, буква б) от Решение 2010/788 и на член 2б, параграф 1, буква б) от Регламент № 1183/2005.

По първото основание — нарушение на задължението за мотивиране и на правото на изслушване

29 Първото основание се разделя на две части, съответно, първата, нарушение на задължението за мотивиране, а втората — нарушение на правото на изслушване.

По първата част от първото основание

30 В първата част от първото основание жалбоподателят изтъква, че Съветът е нарушил предвиденото в член 29б ДФЕС задължение за мотивиране на акт с неблагоприятни последици. Жалбоподателят твърди, че мотивите на обжалваното решение са особено кратки, тъй като Съветът не излага никакво конкретно обвинение, нито посочва конкретен и установим факт, които да позволят упреците, отправени срещу него в посочените мотиви, да му бъдат вменени без сериозно съмнение. Според жалбоподателя така обжалваното решение се основава на обикновени предположения, които не могат да бъдат проверени и които го задължават да представи отрицателни доказателства, че общите факти, за които е упрекван, не съществуват, което, води до обръщане на доказателствената тежест.

31 Съветът оспорва тези доводи.

32 В това отношение най-напред следва да се припомни, че предвиденото в член 29б, втора алинея ДФЕС задължение за мотивиране на увреждащ акт има за цел, от една страна, да се даде на заинтересованото лице достатъчно информация, за да прецени дали актът е обоснован, или евентуално страда от порок, който дава основание да се оспори валидността му пред съда на Съюза, и от друга страна, да позволи на последния да упражни контрол за законосъобразността на този акт. Така закрепеното задължение за мотивиране е основен принцип на правото на Съюза, който не може да бъде дерогиран освен поради императивни съображения. Поради това мотивите по принцип трябва да бъдат съобщени на заинтересованото лице едновременно с увреждащия го акт, тъй като неизлагането на мотиви не може да се поправи с факта, че заинтересованото лице узнава мотивите на акта в хода на производството пред съда на Съюза (решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет, T-562/10, EU:T:2011:716, т. 32).

- 33 На следващо място, мотивите трябва да са съобразени с естеството на съответния акт и с контекста на приемането му. Изискването за мотивиране следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай, по-специално в зависимост от съдържанието на акта, от естеството на изложените мотиви и от интереса, който адресатите на акта или други лица, засегнати пряко и лично от него, могат да имат от получаване на разяснения. Не се изисква мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали мотивите са достатъчни, следва да се преценява с оглед не само на текста, но и на контекста, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя. По-специално увреждащият акт е достатъчно мотивиран, при положение че е издаден в познат за заинтересованото лице контекст, който му позволява да разбере обхвата на наложената му мярка (решения от 15 ноември 2012 г., Съвет/Vamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, т. 54 и от 14 октомври 2009 г., Bank Mellî Iran/Съвет, T-390/08, EU:T:2009:401, т. 82).
- 34 Задължението на Съвета за мотивиране се отнася, от една страна, до посочване на правното основание на приетата мярка и от друга страна, до излагане на обстоятелства, позволяващи да се приеме, че е изпълнен един или друг критерий за включване на съответните заинтересовани лица (решение от 18 септември 2014 г., Central Bank of Iran/Съвет, T-262/12, непубликувано, EU:T:2014:777, т. 86).
- 35 Следователно трябва да се установи дали мотивите на обжалвания акт препращат изрично към спорния критерий за включване и дали евентуално не може да се приеме, че посочените мотиви са достатъчни, за да позволят на жалбоподателя да провери обосноваността на обжалвания акт и да защити правата си пред Общия съд, а на последния — да упражни своя контрол (вж. в този смисъл решение от 18 септември 2014 г., Central Bank of Iran/Съвет, T-262/12, непубликувано, EU:T:2014:777, т. 88).
- 36 Накрая, мотивите на акта на Съвета, с който се налага ограничителна мярка, не само трябва да посочват правното основание на тази мярка, но и трябва да разкриват специфичните и конкретни причини, поради които при упражняване на дискреционното си право на преценка Съветът приема, че спрямо заинтересованото лице следва да се вземе такава мярка (решения от 15 ноември 2012 г., Съвет/Vamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, т. 52 и от 25 март 2015 г., Central Bank of Iran/Съвет, T-563/12, EU:T:2015:187, т. 55).
- 37 В случая следва да се подчертае, че целта на обжалваното решение е да се удължи срокът на включване на името на жалбоподателя в спорния списък, като се запазят мотивите, възприети от Съвета при първоначалното включване на името му в Решение 2016/2231, с което се изменя Решение 2010/788.
- 38 Според жалбоподателя тези мотиви са особено кратки, тъй като Съветът не формулира никакъв конкретен упрек, който да позволи да му бъдат вменени обвиненията, формулирани срещу него в посочените мотиви.
- 39 В това отношение следва да се припомни, че член 3, параграф 2, буква б) от Решение 2010/788, добавен с Решение 2016/2231, посочва, че в приложение II са изброени лицата и образуванията, за които Съветът е приел, че „участват в планирането, ръководенето или извършването на действия, които представляват сериозни нарушения или злоупотреби с правата на човека в [Демократична република Конго]“.
- 40 Следва също да се припомни, че изложените от Съвета мотиви за включването на името на жалбоподателя в спорния списък, възпроизведени в точка 16 по-горе, се отнасят до качеството му на командващ 1-ва отбранителна зона на въоръжените сили на Демократична република Конго (FARDC) и участието на същите в употребата на прекомерна сила и в жестоките репресии през септември 2016 г. в Киншаса (Демократична република Конго).

- 41 В такива мотиви са установени специфичните и конкретните обстоятелства, които се отнасят както до професионалните функции, упражнявани от жалбоподателя, така и до вида на съответния акт, и се посочва, че жалбоподателят е участвал в тежки нарушения на правата на човека в Демократична република Конго. Всъщност те позволяват да се разберат причините, поради които Съветът е приел ограничителни мерки срещу жалбоподателя във връзка с твърдяната отговорност на последния при изпълнение на функциите му на командващ 1-ва отбранителна зона на FARDC поради непропорционалното използване на сила и заповяданите жестоки репресии през септември 2016 г. в Киншаса.
- 42 Както Съветът основателно изтъква, в мотивите за включването на името на жалбоподателя в спорния списък, чийто срок е удължен с обжалваното решение, са изложени специфичните и конкретните причини, поради които спрямо него са приложими критериите за включване в списъка, и по-специално, от една страна, се посочва ясно установено правно основание, което препраща към критериите за включване в списъка, и от друга страна, се основават на свързани с дейностите на жалбоподателя мотиви, които му позволяват да разбере причините, обосновавали включването на името му в спорния списък. Освен това контекстът на приемането на обжалваното решение е познат на жалбоподателя, тъй като пред Общия съд той оспорва по същество законосъобразността на първото включване на името му, както бе припомнено в точки 18 и 21 по-горе, и мотивите за това включване не са изменени с обжалваното решение.
- 43 Следователно не е логично жалбоподателят да не е могъл да знае, че когато с обжалваното решение Съветът е потвърдил мотивите за първоначалното включване на името му в спорния списък с Решение 2016/2231, той се е позовавал на факта, че с оглед на функциите му на командващ 1-ва отбранителна зона на FARDC той е разполагал с фактическа власт да влияе пряко върху действията на военните от FARDC, които са участвали в непропорционалното използване на сила и жестоките репресии заповядани през септември 2016 г.
- 44 С оглед на мотивите за включване на името му в спорния списък жалбоподателят е имал възможност надлежно да оспори основателността на приетите спрямо него ограничителни мерки. Следователно той е могъл да оспори истинността на фактите, на които се основава обжалваното решение, по-специално като отрече качеството си на командващ 1-ва отбранителна зона на FARDC или отговорността си при непропорционалното използване на сила и жестоките репресии на FARDC през септември 2016 г. в Киншаса, или като оспори наличието на такива събития, или пък като отрече факта, че е участвал в планирането, ръководенето или извършването на действия, които представляват сериозни нарушения или злоупотреби с правата на човека в Демократична република Конго. Впрочем по същество той е направил това във втората част от второто основание — явна грешка в преценката.
- 45 От това следва, че мотивите на обжалваното решение са достатъчни, за да позволят на жалбоподателя да оспори валидността му, а на Общия съд — да упражни контрол за законосъобразност. Ето защо първата част от първото основание трябва да се отхвърли.

По втората част от първото основание

- 46 С втората част от първото основание жалбоподателят твърди, че Съветът е нарушил неговото право на изслушване. Според него, макар да е вярно, че ефектът на изненада, необходим за мярка за замразяване на средства, предполага, че Съветът не е длъжен да провежда изслушване преди първоначалното включване на името на лице или респективно на наименованието на образувание в списък за налагане на ограничителни мерки, това не променя факта, че както в случая, при преразглеждане на такова решение за първоначално включване в списъка този ефект вече не е необходим и принципът на състезателност трябва да бъде спазен, що се отнася както до представянето на мотивите преди решението, с което се оставя името му в спорния

списък, така и до правото на изслушване. Жалбоподателят добавя, че е поискал да бъде изслушан от Съвета, но към датата на подаване на жалбата, предмет на настоящото дело, последният не се е произнесъл по това искане.

- 47 В репликата, от една страна, жалбоподателят твърди, че при изготвянето на различните доклади, използвани от Съвета в подкрепа на обжалваното решение, никога не е бил изслушан от Съвместната служба на ООН за правата на човека (UNJHRO), което не отговаряло на установените в съдебната практика критерии и доказвало, че той е трябвало да бъде изслушан преди приемането на обжалваното решение, още повече че на 21 февруари 2018 г. е представил на Съвета доказателства, които могат да поставят под въпрос основателността на приетите мотиви. От друга страна, жалбоподателят твърди, че с оглед на приемането на обжалваното решение Съветът е приел спрямо него доказателства, нови по отношение на първоначалното решение за включване на името му в спорния списък.
- 48 Съветът оспорва тези доводи, като подчертава, че обжалваното решение се основава на същите мотиви като тези, които са обосנוвали първоначалното включване на името на жалбоподателя в спорния списък съгласно Решение 2016/2231. От това следвало, че той не е бил длъжен да изслуша жалбоподателя, преди да приеме обжалваното решение.
- 49 В това отношение е важно да се припомни, че член 41, параграф 2, буква а) от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) предвижда, че всяко лице има право да бъде изслушвано, преди срещу него да бъде предприета индивидуална мярка, която би имала неблагоприятни последици за него.
- 50 Съгласно съдебната практика в рамките на производство за приемане на решение за включване или запазване на името на лице в списъка в приложението към акт за ограничителни мерки, зачитането на правото на защита и на правото на ефективна съдебна защита изисква компетентният орган на Съюза да уведоми съответното лице за данните и доказателствата, с които той разполага срещу това лице, за да вземе решението си, за да се даде възможност на лицето да защити правата си при възможно най-добрите условия и да реши, разполагайки с цялата необходима информация, дали е необходимо да сезира съда на Съюза. Освен това при това съобщаване компетентният орган на Съюза трябва да даде възможност на лицето да изложи надлежно своята гледна точка във връзка с мотивите спрямо него (решения от 18 юли 2013 г., Комисия и др./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P и C-595/10 P, EU:C:2013:518, т. 111 и 112 и от 12 декември 2006 г., Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Съвет, T-228/02, EU:T:2006:384, т. 93).
- 51 Що се отнася до първия акт, с който се замразяват финансовите средства на лице или образувание, Съветът не е длъжен да съобщава предварително на съответното засегнато лице или образувание мотивите, с които възнамерява да обоснове първоначалното включване на името или респективно наименованието на това лице или образувание в списъка на лицата и образуванията, чиито финансови средства се замразяват. Всъщност, за да не се засегне ефикасността на подобна мярка, тя трябва по самото си естество да бъде изненадваща и да може да се приложи незабавно. В такъв случай по принцип е достатъчно институцията да уведоми съответното лице или образувание за мотивите и да му предостави правото да бъде изслушано едновременно със или непосредствено след приемането на решението за замразяване на средства (решение от 21 декември 2011 г., Франция/People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, т. 61).
- 52 В случай на последващо решение за замразяване на средства, съгласно което името на лице или респективно наименованието на образувание, вече включено в списъка на лицата и образуванията, чиито средства се замразяват, се запазва в него, обаче този ефект на изненада не е необходим, за да се осигури ефикасността на мярката, поради което приемането на решението по принцип би трябвало да се предхожда от съобщаване на установените уличаващи факти и

доказателства, както и от предоставяне на възможност за изслушване на съответното лице или образувание (решение от 21 декември 2011 г., Франция/People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, т. 62).

- 53 В това отношение Съдът е подчертал, че основно значение за правото на защита имат изискването за съобщаване на уличаващите доказателства и правото да бъдат дадени обяснения преди приемането на актове, с които името на лице или наименованието на образувание се оставя в списък на лица или образувания, за които се отнасят, ограничителни мерки. Това е вярно в още по-голяма степен поради обстоятелството, че такива мерки оказват значимо въздействие върху правата и свободите на посочените лица и групи (решение от 21 декември 2011 г., Франция/People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, т. 64).
- 54 Това право на изслушване преди приемането на такива актове се налага, когато в решението за запазване на името на лице в този списък Съветът приема за установени по отношение на него нови уличаващи доказателства, тоест такива, които не са посочени в първоначалното решение за включване на името му в този списък (вж. в този смисъл решения от 18 юни 2015 г., Ipatau/Съвет, C-535/14 P, EU:C:2015:407, т. 26 и цитираната съдебна практика и от 7 април 2016 г., Central Bank of Iran/Съвет, C-266/15 P, EU:C:2016:208, т. 33).
- 55 В случая е вярно, както подчертава Съветът, че оставянето на името на жалбоподателя в спорния списък, прието с обжалваното решение, се основава на същите мотиви като тези, които обосновават приемането на първоначалния акт за налагане на въпросните ограничителни мерки.
- 56 Само по себе си обаче това обстоятелство не означава, че Съветът не е бил длъжен да уважи правото на защита на жалбоподателя, и по-специално да му даде възможност надлежно да изложи становището си по фактическите обстоятелства, въз основа на които е приел обжалваното решение, с което името му е оставено в спорния списък.
- 57 Всъщност наличието на нарушение на правото на защита трябва да се разглежда в зависимост от специфичните във всеки един случай обстоятелства, и по-специално от естеството на разглеждания акт, от контекста, в който е бил приет, както и от правните норми, уреждащи съответната област (решение от 18 юли 2013 г., Комисия и др./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P и C-595/10 P, EU:C:2013:518, т. 102 и цитираната съдебна практика).
- 58 В това отношение следва да се подчертае, че ограничителните мерки имат охранителен и по дефиниция временен характер, чиято валидност винаги зависи от това дали все още са налице фактическите и правните обстоятелства, поради които са приети, както и от необходимостта да бъдат оставени в сила с оглед осъществяването на техните цели (вж. в този смисъл решение от 21 март 2014 г., Yusef/Комисия, T-306/10, EU:T:2014:141, т. 62 и 63). Именно в този смисъл член 9, параграф 2 от Решение 2010/788, изменен с Решение 2016/2231, предвижда, че ограничителните мерки срещу Демократична република Конго се прилагат до 12 декември 2017 г. и действието им „се удължава или изменя по целесъобразност, ако Съветът прецени, че целите им не са постигнати“.
- 59 От това следва, че при периодичното преразглеждане на тези ограничителни мерки Съветът трябва да актуализира преценката на положението и да направи равностойна на въздействието на такива мерки, за да определи дали те са позволили да се постигнат целите, преследвани с първоначалното включване на имената и респективно на наименованията на съответните лица и образувания в спорния списък, или все още е възможно да се направи същият извод за посочените лица и образувания.

- 60 В това отношение в решение от 27 септември 2018 г., Ezz и др./Съвет (T-288/15, EU:T:2018:619, т. 316 и цитираната съдебна практика) Общият съд е постановил, че зачитането на правото на защита предполага, преди приемането на решение за подновяване на ограничителните мерки спрямо жалбоподателите Съветът да им съобщи данните, въз основа на които при периодичното преразглеждане на въпросните мерки е извършил актуализация на информацията, обосновава първоначалното включване на имената им в списъка на лицата, по отношение на които са наложени такива ограничителни мерки.
- 61 Така в случая с оглед на първоначалната цел на ограничителните мерки срещу Демократична република Конго, а именно по същество да се осигурят благоприятни условия за провеждането на избори и да се преустановят нарушенията на човешките права (вж. по-горе т. 7), следва да се приеме, че Съветът е бил длъжен при периодичното преразглеждане на ограничителните мерки, наложени на жалбоподателя, да му съобщи, ако има такива, новите доказателства, с които е актуализирал отново информацията, не само относно личното му положение, но и относно политическата ситуация и положението със сигурността в Демократична република Конго.
- 62 От материалите по делото обаче е видно, че Съветът, както той потвърждава в съдебното заседание в отговор на поставен от Общия съд въпрос, е приел обжалваното решение, като е взел предвид освен информацията, с която вече е разполагал при първоначалното включване на името на жалбоподателя в спорния списък, и информацията, съдържаща се в документ за вътрешно ползване от 23 октомври 2017 г. с номер COREU CFSP/1492/17. Първо, в този документ от 23 октомври 2017 г. се посочва, че към тази дата не е бил публикуван график за провеждане на изборите и че на 11 октомври 2017 г. независимата национална избирателна комисия е обявила необходимостта от най-малко 504 дни за организиране на изборите. Второ, в същия документ се посочва, че Мисията на Организацията на обединените нации в Демократична република Конго (Monusco) е докладвала, от една страна, за влошаващото се положение по отношение на сигурността в много части на Демократична република Конго и от друга страна, за по-голяма регионална нестабилност след заминаването на цивилните лица, които бягат от зоните на конфликт. Трето, във въпросния документ се посочва, че свободата на събрания, свободата на убеждения и на изразяване на мнение все още се санкционират, за което свидетелства забраната за демонстрации срещу липсата на публикуван график за провеждане на изборите, а през август 2017 г. — блокирането на социалните медии след обявяването на обща стачка.
- 63 Освен това, както се установява от заключенията на Съвета от 11 декември 2017 г., към момента на приемането на обжалваното решение той е знаел за друго актуализирано обстоятелство, а именно обявяването на график за провеждане на изборите, с който на 5 ноември 2017 г. провеждането на президентските избори е насрочено за 23 декември 2018 г. Това обявяване обаче не е попречило на Съвета да приеме, че статуквото се запазва в Демократична република Конго.
- 64 Поради това, макар с обжалваното решение Съветът да е продължил действието на ограничителните мерки срещу жалбоподателя с мотиви, идентични на приетите за първоначалното включване на името му в спорния списък, в Решение 2016/2231, посочените в точки 62 и 63 по-горе актуализирани обстоятелства представляват нови доказателства, които са взети предвид от Съвета при приемането на обжалваното решение. Поради това, в съответствие с изложеното в точка 61 по-горе преди приемането на такова решение, Съветът е трябвало да се запознае със становището на жалбоподателя по тези доказателства. Безспорно е обаче, че случаят не е бил такъв.
- 65 В това отношение е без значение фактът, че първоначалното включване на името на жалбоподателя в спорния списък е било последвано от публикуването в Официален вестник на известие до лицата, засегнати от посочените мерки, съгласно което тези лица са били поканени да представят на Съвета преди 1 октомври 2017 г. искане за преразглеждане, от една страна, и

от друга страна, че жалбоподателят не е използвал тази възможност. Всъщност Съветът не може да бъде освободен от задължението си да зачита правото на защита, с мотива че лице, по отношение на което са наложени ограничителни мерки, има възможност да поиска преустановяване на прилагането на такива мерки спрямо него.

- 66 Впрочем от материалите по делото не се установява, че жалбоподателят е можел да предвиди, че Съветът ще направи извод, че положението в Демократична република Конго не се е променило., като вземе предвид описаните в точки 62 и 63 по-горе обстоятелства относно липсата на публикуван график за провеждане на изборите, влошаващото се положение по отношение на сигурността и продължаващото потъпкване на гражданските свободи в редица региони на страната — обстоятелства, по отношение на които жалбоподателят не е имал възможност да представи становището си преди приемането на обжалваното решение. В това отношение следва да се припомни, че ограничителните мерки имат временен характер (вж. по-горе т. 58), който е гарантиран от самите разпоредби на обжалваното решение (вж. по-горе т. 20).
- 67 При тези обстоятелства следва да се приеме, че обжалваното решение е прието след процедура, в хода на която не е било уважено правото на защита на жалбоподателя.
- 68 Все пак от всичко изложено по-горе не би могло да се направи извод, че поради липсата на уведомяване на жалбоподателя от страна на Съвета за новите доказателства, посочени в документа за вътрешно ползване от 23 октомври 2017 г. под номер COREU CFSP/1492/17 и в заключенията на Съвета от 11 декември 2017 г., и обстоятелството, че на жалбоподателя не е била дадена възможност да представи становището си по тези доказателства, преди Съветът да приеме обжалваното решение, се налага то да бъде отменено.
- 69 Всъщност, когато е налице нередовност, засягаща правото на защита, съдът на Съюза следва да провери дали в зависимост от специфичните фактически и правни обстоятелства на случая въпросното производство е можело да доведе до различен резултат, доколкото жалбоподателят е могъл да организира по-добре своята защита при липсата на тази нередовност (вж. в този смисъл решения от 1 октомври 2009 г., Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Съвет, C-141/08 P, EU:C:2009:598, т. 81, 88, 92, 94 и 107 и от 27 септември 2018 г., Ezz и др./Съвет, T-288/15, EU:T:2018:619, т. 325 и цитираната съдебна практика).
- 70 В случая обаче нищо от материалите по делото не дава основание да се предположи, че ако на жалбоподателя са били съобщени новите доказателства, с които Съветът е актуализирал преценката си за политическата ситуация и положението по отношение на сигурността в Демократична република Конго, съответните ограничителни мерки е можело да не се запазят по отношение на него.
- 71 В това отношение следва да се отбележи, че жалбоподателят не е представил конкретни данни, сочещи, че ако преди приемането на обжалваното решение му е била предоставена възможност да представи становището си по новите доказателства, описани в точки 62 и 63 по-горе, той е щял да може да оспори тяхното съдържание или относимост с оглед на удължаването на срока на включване на името му в спорния списък.
- 72 Впрочем в отговор на въпрос, поставен от Общия съд в съдебното заседание, жалбоподателят не оспорва само по себе си запазването на статуквото в Демократична република Конго между момента на първоначалното включване на името му в спорния списък, за което е взето решение на 13 декември 2017 г., и приемането на обжалваното решение за запазването на разглежданите ограничителни мерки.

- 73 При тези условия не е възможно да се приеме, че дори ако на жалбоподателя са били съобщени обстоятелствата, посочени в точки 62 и 63 по-горе, преди приемането на обжалваното решение, изходът от производството е можел да бъде различен. Поради това фактът, че при подновяването на ограничителните мерки по отношение на жалбоподателя Съветът е взел предвид някои нови доказателства, не може да доведе до незаконосъобразност на обжалваното решение.
- 74 Освен това, доколкото в подкрепа на втората част от първото основание жалбоподателят използва като довод обстоятелството, че не е бил изслушан от BCNUDH във връзка с изготвянето на докладите му, на които се позовава Съветът в подкрепа на обжалваното решение, достатъчно е да се отбележи, че юрисдикциите на Съюза не са компетентни да контролират съответствието на разследванията, провеждани от органите на Организацията на обединените нации (ООН), с основните права (вж. в този смисъл решение от 20 юли 2017 г., *Vadica и Kardiam/Съвет*, T-619/15, EU:T:2017:532, т. 65).
- 75 Накрая, доводът на жалбоподателя, че Съветът е трябвало да го изслуша, следва да се отхвърли, тъй като нито съответната правна уредба, нито общият принцип на зачитане на правото на защита му дават правото на формално изслушване (вж. по аналогия решение от 6 септември 2013 г., *Bank Melli Iran/Съвет*, T-35/10 и T-7/11, EU:T:2013:397, т. 105 и цитираната съдебна практика).
- 76 С оглед на всичко изложено по-горе втората част от първото основание следва да се отхвърли като неоснователна, а при това положение основанието трябва да се отхвърли изцяло.

По второто основание: грешка при прилагане на правото и явна грешка в преценката

- 77 С второто основание жалбоподателят твърди, че Съветът е допуснал грешки, като е заключил, че той е „участва[л] в планирането, ръководенето или извършването на действия, които представляват сериозни нарушения или злоупотреби с правата на човека в Демократична република Конго“.
- 78 Настоящото основание се разделя на две части. С първата част жалбоподателят твърди по същество, че Съветът е допуснал грешка при прилагане на правото, като е оставил името му в спорния списък поради обстоятелства, които към момента на приемане на обжалваното решение са били преустановени. С втората част жалбоподателят оспорва направената от Съвета преценка на неговите функции и задачи, както и наличието на достатъчно точни и конкретни фактически обстоятелства в подкрепа на запазването на името му в спорния списък.

По първата част от второто основание

- 79 С първата част от второто основание жалбоподателят твърди, че фактите, които Съветът е приел в мотивите за включването на името му в спорния списък, се отнасят до минал период. Всъщност от използването на сегашно деятелно причастие [сегашно време в текста на български език] в член 3, параграф 2 от Решение 2010/788, изменен с Решение 2016/2231, се установявало, че деянията, в които се упрекват лицата или образуванията, по отношение на които са наложени ограничителни мерки, трябва да продължават към момента на подновяването на мерките. Поради липсата на настоящо участие на жалбоподателя в деянията, в които е упрекуван към момента на приемане на обжалваното решение, въпросните ограничителни мерки били остарели.

- 80 Жалбоподателят добавя, че като е оставил в сила тези мерки за деяния, които вече не са актуални, Съветът в действителност е приел прикрита наказателна санкция, въпреки че ограничителните мерки имат единствено охранително действие, чиято цел е да накара техните адресати да променят поведението си.
- 81 В това отношение е важно да се подчертае, както бе припомнено в точка 8 по-горе, че член 3, параграф 2, буква б) от Решение 2010/788, изменен с Решение 2016/2231, предвижда, че ограничителните мерки се налагат на лицата и образуванията, които „участват в планирането, ръководенето или извършването на действия, които представляват сериозни нарушения или злоупотреби с правата на човека в [Демократична република Конго]“. Именно на това основание името на жалбоподателя първоначално е включено в спорния списък с Решение 2016/2231, с мотива че като командващ 1-ва отбранителна зона на FARDC той е свързан с участието на последните в употребата на прекомерна сила и в жестоки репресии през септември 2016 г. в Киншаса (вж. по-горе т. 16). С обжалваното решение Съветът удължава срока на действие на ограничителните мерки срещу жалбоподателя до 12 декември 2018 г., като запазва същите мотиви, както за първоначалното включване на името му в спорния списък (вж. по-горе т. 20).
- 82 Първо, не може да се приеме, че използването в член 3, параграф 2, буква б) от Решение 2010/788, изменен с Решение 2016/2231, на сегашно деятелно причастие в определението на критериите за включване в спорния списък предполага, че фактите в основата на включването на името на лице или респективно на наименованието на образувание в този списък трябва да продължават да съществуват към момента, в който се взема решение за включването или оставянето в сила на това включване. Всъщност вече е постановено, че за включването в списък на лицата и образуванията, по отношение на които се прилагат ограничителни мерки, сегашното деятелно причастие препраща към общия смисъл на законовите дефиниции, а не към определен период от време (вж. в този смисъл решение от 23 октомври 2008 г., *People's Mojahedin Organization of Iran/Съвет*, T-256/07, EU:T:2008:461, т. 108).
- 83 Второ, фактът, че в мотивите за включване на името на жалбоподателя в спорния списък се прави позоваване на факти, които са настъпили преди приемането на обжалваното решение и са преустановени към тази дата, не означава непременно, че ограничителните мерки, оставени в сила спрямо него с това решение, са остарели. Очевидно е, че доколкото в мотивите за включване на името на жалбоподателя в спорния списък Съветът е решил да се позове на конкретни положения, свързани с участието на въоръжените сили, които той командвал, може да става въпрос само за действия в миналото. Поради това не трябва да се счита, че такова позоваване не е относимо само защото разглежданите действия са извършени в по-далечно или по-близко минало (вж. в този смисъл решение от 22 април 2015 г., *Tomana и др./Съвет и Комисия*, T-190/12, EU:T:2015:222, т. 236).
- 84 Това тълкуване се подкрепя от член 9, параграф 2, второ изречение от Решение 2010/788, изменен с обжалваното решение, съгласно който действието на разглежданите ограничителни мерки се удължава или изменя по целесъобразност, ако Съветът прецени, че целите им не са постигнати. За да не бъде лишена от полезно действие тази разпоредба, следва да се приеме, че тя позволява запазването в спорния списък на имената на лица и образувания, които не са извършили никакви нови нарушения на човешките права в периода, предхождащ преразглеждането, ако това запазване продължава да е обосновано с оглед на всички релевантни обстоятелства, и по-специално с оглед на факта, че целите, преследвани с ограничителните мерки, не са постигнати (вж. по аналогия решение от 23 октомври 2008 г., *People's Mojahedin Organization of Iran/Съвет*, T-256/07, EU:T:2008:461, т. 108).
- 85 Следователно, противно на твърденията на жалбоподателя, мотивите за включването на името му в спорния списък не придават наказателноправен характер на наложените му ограничителни мерки, чийто срок е продължен с обжалваните решения.

86 Поради това първата част от второто основание трябва да се отхвърли.

[...]

Въз основа на изложените по-горе мотиви

ОБЩИЯТ СЪД (девети разширен състав)

реши:

- 1) **Отхвърля жалбата.**
- 2) **Осъжда г-н Gabriel Amisi Kumba да заплати съдебните разноски.**

Gervasoni

Madise

da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk

Mac Eochaidh

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 12 февруари 2020 година.

Подписи